

tobb etü
SPM

Sosyal Politikalar Uygulama ve Araştırma Merkezi
Center for Social Policy Research

09/03/2017

SANAYİDE GELİŞMELER VE İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Pınar KAYNAK, Araştırmacı

Yönetici Özeti

TÜİK, Kasım 2016 işsizlik oranını %12,1 olarak açıklamıştır. İşsiz sayısı Kasım 2016 dönemine göre %1,9 oranında artarak 3 milyon 715 bin kişi seviyesine çıkarken, işgücü %0,4 oranında azalarak 30 milyon 781 bin kişi olmuştur. İşgücüne katılım oranı (İKO) ise %52,1 olarak açıklanmıştır. Bu oran Ekim dönemine göre 0,3 puanlık bir düşüş, geçen yılın aynı dönemine göre ise 0,9 puanlık bir artış göstermektedir. Sanayi istihdamında Ekim dönemine göre 34 bin kişilik bir artış, bir önceki yıla kıyasla ise toplam 37 bin kişilik bir azalma görülmektedir.

SPM, önümüzdeki hafta açıklanacak Aralık dönemi işsizlik oranının ve tarım dışı işsizlik oranlarının 0,5 puan artarak sırasıyla %12,6 ve %14,8 seviyelerinde gerçekleşmesini beklemektedir. Mevsimsellikten arındırılmış tarım dışı işsizlik oranının ise 0,1 puan azalarak %14 seviyesine inmesini tahmin etmektedir. İstihdam oranının 0,5 puan azalarak %45,3 düzeyinde gerçekleşmesini, sanayi istihdamının ise ufak bir miktarda azalarak 5 milyon 307 bin kişi seviyesinde seyretmesini tahmin etmektedir.

TÜİK Verilerinin Seyri(Gerçekleşme)

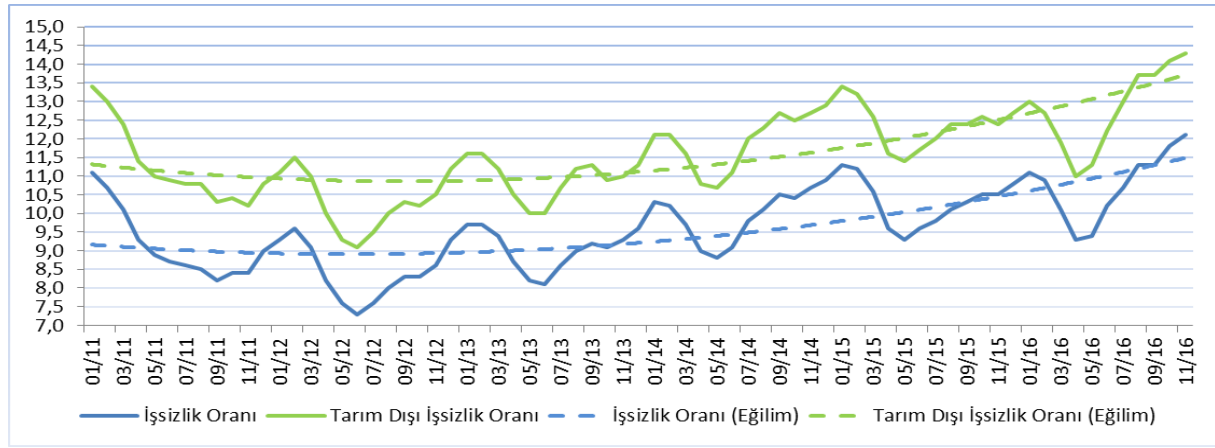
	Kasım 2015 (1)	Ekim 2016 (2)	Kasım 2016 (3)	Değişim Aylık (3-2)	Değişim Yıllık (3-1)
GÖSTERGE					
İşsizlik oranı (%)	10,5	11,8	12,1	0,3 ↑	1,6 ↑
MA-İşsizlik oranı (%)	10,3	11,7	11,8	0,1 ↑	1,5 ↑
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,4	14,1	14,3	0,2 ↑	1,9 ↑
MA-Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,3	13,9	14,1	0,2 ↑	1,8 ↑
İşgücü	29 801	30 914	30 781	%0,4 ↓	%3,3 ↑
MA-İşgücü	30 041	30 908	31 033	%0,4 ↑	%3,3 ↑
İşsiz	3 125	3 647	3 715	%1,9 ↑	%18,9 ↑
MA-İşsiz	3 088	3 610	3 665	%1,5 ↑	%18,7 ↑
İşgücüne katılım oranı (%)	51,2	52,4	52,1	0,3 ↓	0,9 ↑
MA-İşgücüne katılım oranı (%)	51,6	52,4	52,5	0,1 ↑	0,9 ↑
İstihdam	26 676	27 267	27 067	%0,7 ↓	%1,5 ↑
MA-İstihdam	26 953	27 298	27 368	%0,3 ↑	%1,5 ↑
Tarım	5 154	5 305	5 053	%4,8 ↓	%2,0 ↓
Sanayi	5 353	5 282	5 316	%0,6 ↑	%0,7 ↓
İnşaat	2 014	2 071	2 015	%2,7 ↓	%0,0 ↑
Hizmet	14 155	14 609	14 682	%0,5 ↑	%3,7 ↑

İşsizlik

Mayıs dönemi itibariyle kendini gösteren ve Ekim döneminde yeniden canlanan yükseliş eğiliminin devam ettiği görülmektedir. İşsizlik oranı bir önceki döneme göre 0,3 puan artarken tarım dışı işsizlik oranı 0,2 puan artmış ve sırasıyla %12,1 ve %14,3 seviyelerinde seyretmiştir. Dolayısıyla, her iki oran da **son 7,5 yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır**.

TÜİK, Kasım 2016 genel işsizlik oranını %12,1 olarak açıklamıştır. Bu oran bir önceki yılın aynı dönemine göre 1,6 puan, Ekim dönemi işsizlik oranına göre ise 0,3 puanlık bir artış göstermiştir. İşsiz sayısında geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre %18,9 oranında bir artış meydana gelmiştir. Tarım dışı işsizlik oranı ise Ekim 2016'ya göre 0,2 puan, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 1,9 puan artmış ve %14,3 oranına çıkmıştır. Dolayısıyla, hem işsizlik hem de tarım dışı işsizlik oranlarının **son 7,5 yılın en yüksek seviyesine çıktığı görülmektedir**. Genel işsizlik oranı, tarım dışı işsizlik oranı ve eğilimler Şekil 1'de gösterilmiştir. Her iki işsizlik oranında da Kasım 2012'den bu yana süregelen artış eğilimi devam etmektedir.

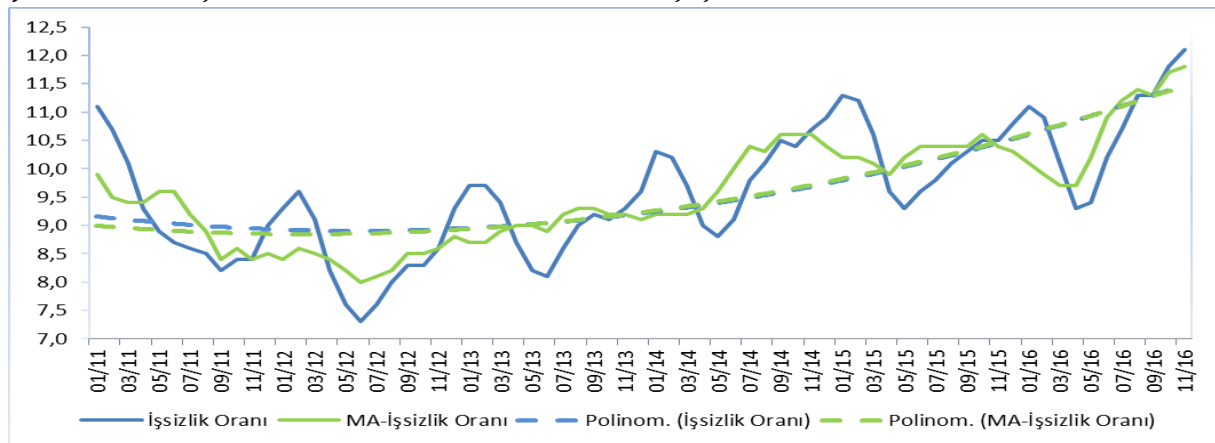
Şekil 1: Genel ve Tarım Dışı İşsizlik Oranları

Kaynak: TÜİK

Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı 0,1 puan, mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik oranı bir önceki döneme göre 0,2 puan artmış ve sırasıyla %11,8 ve %14,1 seviyelerinde gerçekleşmiştir. Bu rakamlar **son 7,5 yılın en yüksek seviyeleridir**.

Şekil 2: Genel İşsizlik ve Mevsimsellikten Arındırılmış İşsizlik Oranları

Kaynak: TÜİK

İşgücü

Kasım döneminde işgücü, Ekim dönemine göre %0,4 oranında daralmış ve 30 milyon 781 bin kişi olarak açıklanmıştır. Geçen yılın aynı dönemine göre ise %3,3 oranında bir artış görülmektedir. Bu da 980 bin kişinin daha işgücüne katıldığı anlamına gelmektedir. Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü bir önceki döneme göre 125 bin kişi artarak 31 milyon 33 bin kişi seviyesine çıkmıştır. Bu da bir önceki döneme göre %0,4 oranında, geçen yılın aynı dönemine göre ise %3,3 oranında bir genişleme olduğuna işaret etmektedir.

İşgücüne Katılım Oranı

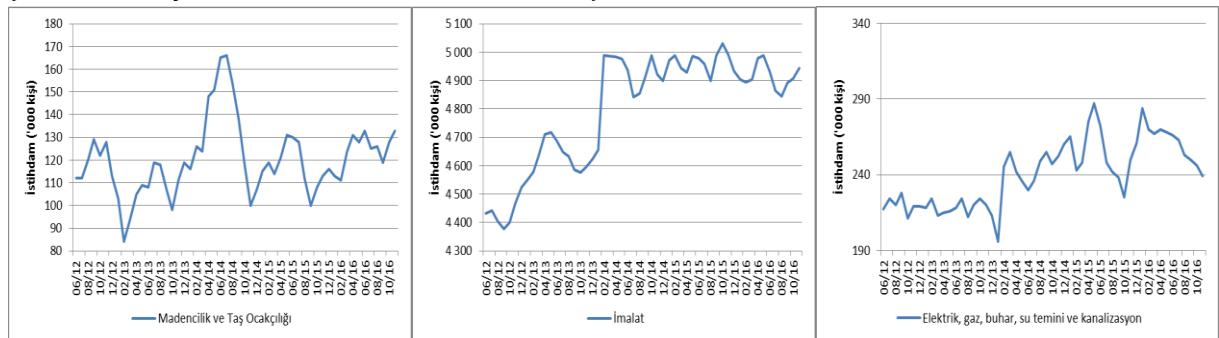
Kasım 2016 toplam işgücüne katılım oranı (İKO) %52,1 olarak açıklanmıştır. Bu oran Ekim dönemine göre 0,3 puanlık bir düşüş, geçen yılın aynı dönemine göre ise 0,9 puanlık bir artış olduğunu göstermektedir. Mevsim etkilerinden arındırılmış genel işgücüne katılım oranı, Ekim dönemine göre 0,1 puan, geçen yılın aynı dönemine göre ise 0,9 puan yükselerek %52,5 seviyesinde seyretmiştir.

İstihdam

Kasım 2016'da imalat sektöründe istihdam bir önceki döneme göre 37 bin kişi artarak 4 milyon 944 bin seviyesine çıkarırken, madencilik ve taş ocaklığı ile altyapı hizmetleri sektörlerinde toplam istihdam 2 bin kişi azalmıştır. Bu artışlara binaen sanayi sektörü istihdamında Ekim dönemine göre 34 bin kişilik bir artış meydana gelmiştir. Yıllık bazda imalat sektöründe 46 bin kişilik düşüş, madencilik ve taş ocaklığı ile altyapı hizmetleri sektöründeki 9 bin kişilik artışa mukabil, sanayi istihdamı yıllık olarak toplam 37 bin kişi azalmıştır. Şekil 3'te Haziran 2012'den itibaren sanayi alt sektörlerinde yaratılan istihdam gösterilmektedir.

Sanayi istihdamı aylık olarak 34 bin kişi artarken, yıllık olarak 37 bin kişi azalmıştır.

Şekil 3: Sanayi Alt Sektörlerinde İstihdam Artışı

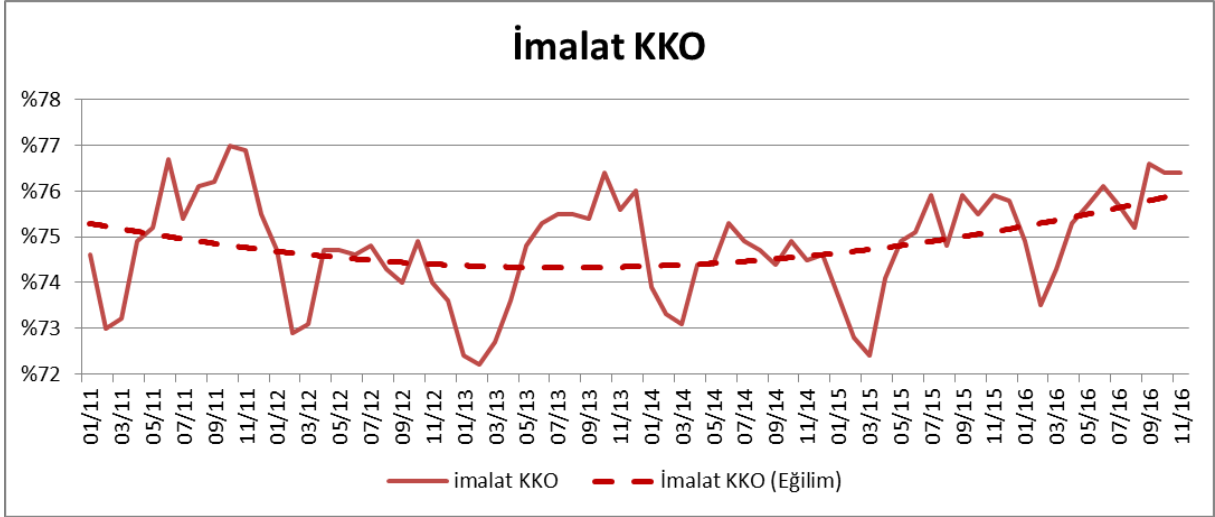

Kaynak: TÜİK

İmalat Sanayi

İmalat sektöründe faaliyet gösteren firmaların yöneticilerinin TCMB İktisadi Yönelim Anketi'ne verdikleri yanıtlara göre hesaplanan "İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı" (KKO), Kasım döneminde geçen yılın aynı ayına göre 0,5 puan artarak %76,4 seviyesine çıkmıştır. Bu rakam Ekim 2016 imalat sanayi KKO seviyesiyle aynı seviyededir.

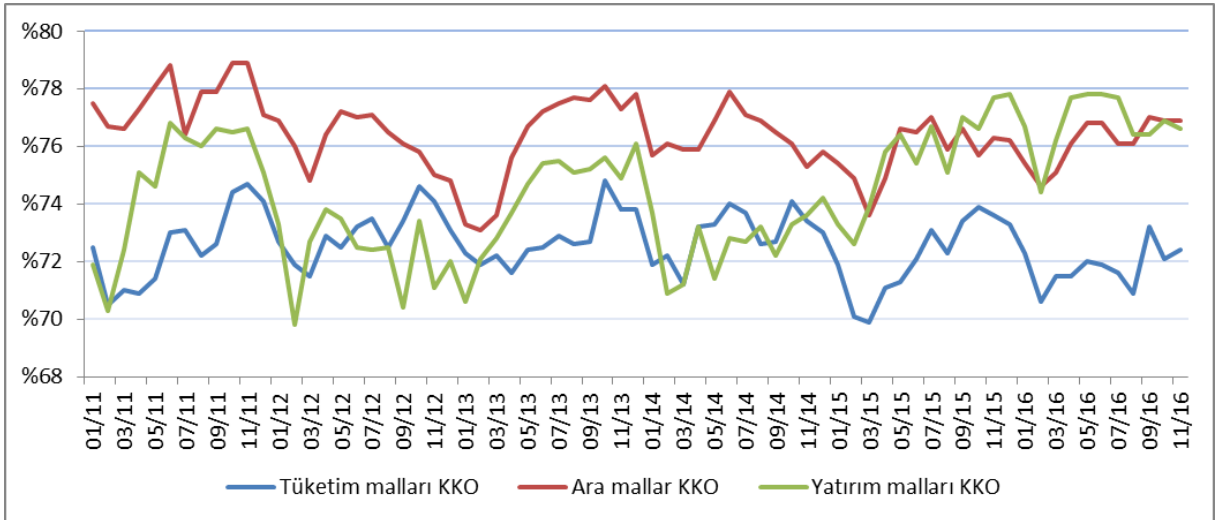
Şekil 4: İmalat Sanayinde Kapasite Kullanım Oranları ve Eğilim

Kaynak: TCMB

İmalat sanayinin üç alt ana dalı olan tüketim malları, ara mallar ve yatırım malları imalatları için kapasite kullanım oranları, Şekil 5'te gösterilmiştir.

Şekil 5: İmalat Sanayi Alt Sektörlerinde Kapasite Kullanım Oranı

Kaynak: TCMB

Kasım 2016'da yatırım malları imalatı alt sektöründeki kapasite kullanım oranı bir önceki aya göre 0,3 puan azalarak %76,6 düzeyine inmiştir. Yine aynı dönemde tüketim malları imalatındaki KKO %72,1'den %72,4'e çıkmış; ara malları imalatındaki KKO ise %76,9 düzeyinde yatay seyretmiştir. Dolayısıyla, tüketim malları KKO'sundaki azalma eğiliminin yerini artış eğilimine bıraktığı görülürken, tam tersine yatırım malları imalatı KKO'sundaki artışın yerini azalma eğilimine bıraktığı görülmektedir.

Tahminler¹

Geçtiğimiz ay yayınlanan bültenimizde, işsizlik verilerindeki artışın Kasım döneminde frenlemesini beklediğimizi belirtmiştik. 15 Şubat tarihinde açıklanan Kasım dönemi işsizlik verileri öngörülerimizin aksine artmaya devam etmiş, sırasıyla %12,1 ve %14,3 oranlarında seyrederek son 7,5 yılın en yüksek seviyelerine ulaşmıştır. Buna paralel olarak MEA işsizlik ve tarım dışı işsizlik oranları da artmaya devam etmiş ve sırasıyla %11,8 ve %14,1 seviyelerine çıkmıştır. Bu değerler son 7,5 yılın en yüksek değerleridir. İstihdam oranı ise tahminlerimizle bire bir örtüşerek %45,8 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Aralık dönemine ilişkin tahminlerimiz artış eğiliminin devam edeceğine işaret ediyor. 15 Mart tarihinde açıklanacak Aralık dönemi verilerinde hem genel işsizlik oranının hem de tarım dışı işsizlik oranının 0,5 puan artarak sırasıyla %12,6 ve %14,8 seviyelerinde gerçekleşeceğini öngörüyoruz. Mevsimsellikten arındırılmış tarım dışı işsizlik oranının ise 0,1 puan azalarak %14,0 düzeyine düşeceğini tahmin ediyoruz. İstihdam oranındaki azalma eğiliminin ise devam etmesini ve Kasım dönemine göre 0,5 puan azalarak %45,3 seviyesinde gerçekleşmesini bekliyoruz.

Sanayi istihdamının Kasım dönemi değerine ilişkin tahmin ettiğimiz rakam 5 milyon 290 bin kişi olurken, gerçekleşme 5 milyon 316 bin kişi olmuştur. Tahminlerimize göre Aralık döneminde bu sayının 5 milyon 307 bin seviyesinde gerçekleşmesi beklenmelidir. Aşağıdaki tabloda Aralık dönemine ilişkin tahminlerimiz ve önceki tahminlerimizle gerçekleştirmeleri yer almaktadır.

Gösterge	Aralık 2016	Hatırlatma			
		Kasım 2016		Ekim 2016	
	SPM Tahmin	SPM Tahmin	Gerçekleşen	SPM Tahmin	Gerçekleşen
İşsizlik Oranı (%)	12,6	11,8	12,1	11,5	11,8
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	14,8	14,0	14,3	13,9	14,1
MEA Tarım Dışı İşsizlik (%)	14,0	13,7	14,1	13,9	13,9
İstihdam Oranı (%)	45,3	45,8	45,8	46,4	46,2
Sanayi İstihdamı (Bin Kişi)	5307	5290	5316	5269	5282

Kaynak: TÜİK, SPM tahminleri

Sonuç

Geçtiğimiz ay yayınlanan notumuzda işsizlik verilerindeki artışın frenleyeceğini tahmin ettiğimizi belirtmiştik. Şubat ayında açıklanan Kasım dönemi işsizlik oranları tahminlerimizi ve Ekim dönemi işsizlik oranlarını da aşmış ve son 7,5 yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır. İşsiz sayısı ise 68 bin kişi artarak 3 milyon 715 bin seviyesine çıkmıştır. İstihdam oranı ise ciddi oranda düşmeye devam etmiş ve %45,8 seviyesine ulaşmıştır. Diğer yandan, sanayi istihdamı Ekim dönemine göre 34 bin kişi artarak 5 milyon 316 bin kişi olarak gerçekleşmiştir.

Bu gelişmelere paralel olarak bir önceki döneme kıyasla MEA işsizlik oranı 0,1 puan, MEA tarım dışı işsizlik oranı ise 0,2 puan artmış ve sırasıyla %11,8 ve %14,1 seviyelerinde gerçekleşmiştir. Bu rakamlar son 7,5 yılın en yüksek seviyesidir. Mevsim etkilerinden arındırılmış işsiz sayısı 55 bin kişi artarken, mevsim etkilerinden arındırılmış istihdam oranı sabit kalmıştır.

¹ Gelecek aya ilişkin genel ve tarım dışı işsizlik oranları ile istihdam oranı ve sanayi istihdamı tahminleri ilgili değişkenin kendi geçmiş değerleri ile GYSH ve Sanayi Üretim Endeksi (SÜE)'nin geçmiş değerleri kullanılarak yapılmaktadır.

Kasım döneminde canlanan artış eğilimin Aralık döneminde de devam etmesi beklenmelidir. Kasım ve Aralık dönemlerinde ihracatın ufak bir miktar da olsa azaldığı görülmektedir. Diğer yandan yatırım malları ithalatı %9 oranında azalmıştır. Mevsim ve takvim etkisinde arındırılmış sanayi üretim endeksinin ise Ekim-Kasım döneminde yatay seyrederken, Kasım-Aralık döneminde bir önceki döneme nazaran 0,2 puan azaldığı görülmektedir. Tüm bu veriler ekonomide bir durağanlık olduğuna işaret etmektedir. Nitekim, yaptığımız sayısal tahminler de bu beklentimizi destekler niteliktedir.